

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' קרח כ"ח סיון תשע"ז

החברותא בטענן פנימי לחברים גליון מס 559

פנינים יקרים

ויקח קרח (טו, א) מביא רש"י ומה ראה קרח לחלוק על משה? נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל שמינהו משה נשיא על בני קהת על פי הדיבור. קרח היה בעל רוח הקודש ומטועני ארון הבית ובגלל נגיעה קטנה זו הוציאתו מן העולם בצורה כה משפילה. מכאן הלימוד מה איומה יכולה להיות נגיעה אחת קטנה. ומכאן מידה טובה מרובה לאן יכולה להביא את האדם נמיה אחת למובה. (חרושי הרי"ם)

ויקח קרח וכו' (טו, א) רש"י: קרח שפיקח היה מה ראה לשמות זו, עינו המעתה ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו - שמואל ששקול כנגד משה ואהרן אמר בשבילם אני נמלט. מכאן נלמד שמי שאינו שומר את עצמו כראוי גם יחוס וגם רוח הקודש עלולה להזיק לו. (הרה"ק מלובלין)

ויקח קרח וכו' (טו, א) רש"י: קרח שפיקח היה מה ראה לשמות זו וכו'. מעלת הפיקח בשעת מחלוקת להחזיק עם שני הצדדים. רמז לכך "פקח" בגמטריה ב' פעמים צד. רש"י מפרש ויקח קרח בלשון לקח את עצמו לצד אחד, וכיון שפקח היה למה תפס רק צד אחד הרי היה יכול להסתדר עם כל הצדדים... (הרה"ק מרופשיץ)

ומדוע תתנשאו על קהל ה' (טו, ג) קרח ועדתו פתחה הארץ את פיה לבלעם. אפשר להסביר בדרך מליצה התורה מעידה על משה והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה. הרי שמשה עשה עצמו בבחינת אדמה. ואם לזאת קוראים קרח ועדתו מתנשאים הרי אין לך מידת ענוה יתירה מזו מלבד שיגיע למקום המיועד שהוא מתחת לאדמה לכן פתחה הארץ את פיה ובלעה את קרח ועדתו וכל אשר לו מתחת האדמה. (וידבר יוסף להר"י חבה)

ויקהלו על משה ועל אהרן ויאמרו אליהם רב לכם כי כל העדה כולם קדושים וכו' (טו, ג) פרש"י ולא טפשים היו שכך התרה בהם וקבלו עליהם לקרב הם חטאו על נפשותם וכו'. ונראה לבאר טפשותם דאיתא במדרש שבכלל חמשים ומאתים היו גם שנים עשר הנשיאים שהקריבו בחנוכת המזבח. והנשיאים הרי הקריבו קטורת יחיד בחנוכת המזבח במזבח החיצון בשבת כי הוראת שעה היתה וכשראו שנתרצה להם הקב"ה בהקרבת הקטורת חשבו שהם במדרגה גדולה ויכולים גם עכשיו להקריב קטורת. ומאתים וחמשים איש הנוספים נגררו אחרי טפשותם של הנשיאים. וזהו כוונת רש"י עה"כ "נפשותם" בשביל שחשבו לאנשים גדולים... ודו"ק. (דברי מאיר להר"מ מגדלסון)

בענין קרח ובני קרח הלימוד שבני קרח עשו תשובה ברגע האחרון להראות לאדם שלא יתיאש מהתשובה אף שנראה לו שאין לו דרך לצאת מהיצה"ר. וכן הגיד כ"ק אאז"ל שמדה טובה מרובה וכאשר נשתנו לרעה סדרי בראשית כאן מכש"כ לטוב, וכן פעל מרע"ה לדורות שיועיל תשובה אף להעוונות שצריך תיובתא סגי. (בית ישראל מגור)

וילכו אחריו זקני ישראל (טו, כה) איתא זקני ישראל רמז על האבות שהשאירו נקודה טובה בכל נפש ישראל שאף שיהיה משוקע יכול לעלות מהיכן לקח מרע"ה הכח הזה? מהאבות! ועי"ז הציל את בני קרח שחזרו בתשובה. וכן יש נקודה תוך כל נפש מישראל שלא יוכל להתקלקל לגמרי כאשר כ"ק אאז"ל הגיד בשם הספרים שלמדים תוך תוך עדה ועדה ממרגלים ומקרא ללמד שגם בהם יש תוך ופנימיות ויכול השכינה להשרות בתוך עשרה. (בית ישראל מגור)

זאת חוקת התורה (יט, א) "זאת" גמטריה צום קול ממון דהיינו תשובה תפלה וצדקה. חוקת התורה לעשות כמו אשר צוה ה' לאמר, דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדומה, דהיינו החומטאין דהחטא קרוי אדום, תקחם אליך לעשותם תמימה להחזירם בתשובה, אשר אין בו מום שלא יהיה עוד בה מום חטא. ועי"ז אשר לא עלה עליה עול, ר"ל לא יעלה עליהם עול המסים והארנוניות כדתנן (אבות פ"ג) המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ. (חקל יצחק)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשק שיחת הרא"ש זיע"א תשעה באב תשל"א פאבא לזכרם ע"י א.א.

אם בסוף ירד מדעתו ויכנס לבית חולים. ולדאבוננו אחוז גדול של אנשים מביאים כך על עצמם את האסון הזה. אמנם הרבש"ע ברא כזו דרך של אין והכניס בליבו רחמנות על העולם בכדי שמזה יגיעו להרגיש את הרחמנות על הרבש"ע, כאשר כואב לו על החבר יכאב את הכאב של חברו לא את הכאב של עצמו, ובשעה שאנו בוכים על גלות השכינה לא נבכה על הכאב שלנו כי אם על הכאב של השכינה שהיא בגלות. כבר כ"כ הרבה שנים אנו יושבים על הארץ בלילה הזה ובוכים את הבכיה לדורות שגרמו המרגלים, שבגללה נחרבו הבית הראשון והשני, ועדיין אנו בוכים שנים כה רבות בגלל שהבכיה שלנו היא לא על זה שכואב לשכינה שהיא בגלות. ואף שהקב"ה הוא טמיר ונעלם, השכל הנעלם מכל רעיון, והוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו, וממילא מובן שלא שייך אצלו לא גלות ולא כאב, הכאב של השכינה הוא, הפירוד לבבות שיש בינינו, כאשר איש את רעהו חיים בלעו. הכאב של הרבש"ע הוא כאשר אנו לא מאוחדים איתו, ולא שייך שיהיה לנו אחדות איתו רק כאשר איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק.

אבל לדאבוננו אנו לא לומדים מהכאבים שלנו להכיר את המציאות שלנו, ולכן אנו סובלים עדיין בגלות, והכאב כ"כ גדול אצל כל אחד ואחד. הרבש"ע לא נותן לאדם יסורים, הרי "מאתו לא תצא הרעות והטוב", האדם מביא על עצמו את היסורים עם העוונות שהוא חוטא על כל צעד ושעל, והיסורים הללו מביאים לריחוק לבבות. בזמן

הוא רוצה לסבול יסורים כאלו שהוא לא יכול לשאת אותם, אי אפשר בכלל לתאר את הצמצום של היסורים הללו, הוא עלול לאבד בעיניים את שפיות דעתו, אבל כל זה כדאי לו בשביל קצת מסכנות שהדמיון מספק לו. בכדי שידמה לו שהעולם מרחם עליו הוא יסבול כאבים, ובונה לעצמו עולמות בזמן שאף אחד לא חושב עליו. כמו כן, כשם שהוא מחפש את התענוג של המסכנות כך הוא מחפש לעצמו את התענוג הגדול מהדמיון של גאווה. הוא יכול, והוא יודע, והוא מפורסם. מזה אנו נוכחים לראות עד כמה האדם הוא כלום. מה אנוש כי תזכרנו. אין בכלל ממי לדבר.

ומכאן עלינו לקחת לנו מוסר השכל. כי בשביל למצוא את המציאות (האמיתית) שלו צריך לסבול כאבים. אז כמו שהוא רוצה לסבול כאבים בשביל להיות מסכן ויהיה לו את הפינוק שכל העולם מרחם עליו, במקום זה שיסבול את אותם יסורים בכדי להגיע לכאב של שכינתא בגלותא.

הנה למשל כשאדם רואה את החבר מתפתל ביסוריו הוא מרחם. לאמיתו של דבר לא כואב לו הכאב של החבר, כואב לו שלא יקרה לו אותו דבר, ומרוב שהוא 'אין' הוא משלה את עצמו שהוא "פיינער איד" וכואב לו על החבר, אבל אם יעצור לרגע יראה שבעצם הוא מפחד על עצמו שלא יקרה לו חלילה מה שקרה לחבר. הוא הרי חי בעולם שלו, ושקוע באינטרסים שלו ובמסכנות שלו, ובשביל המסכנות הזו הוא מוכן ללכת עד הסוף, שווה לו לסבול כאבים איומים, אפילו

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

להבין שמהחרישה שלה יוצאים פירות. באותה מציאות אף אנו אצל הרבש"ע, הוא האדון שלנו, וכל מעשינו זה מה שהוא פועל ועושה באמצעותנו. ההבדל היחיד הוא שלנו הוא נתן בחירה, דהיינו: הוא נתן לנו מהחכמה והידיעות והכח והיכולת שלו - שמזה יכול האדם לדמות בנפשו שכוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה - בכדי שהוא בעצמו יבחר בבחינת האין, כמו שמשנה רבינו אמר "ונחנו מה", ואברהם אבינו אמר "ואנכי עפר ואפר", ודוד המלך אמר "אין מתום בבשרי מפני זעמך אין שלום בעצמי מפני חטאתי" "ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם". מתוך הרגשה כזו אנו צריכים לחרוש ולעשות את כל מעשינו. וממילא, כאשר האדם נמצא בדרגה הזו, אז "מבשרי" - אם אני 'אין' איך אני יכול לחרוש? ואיך אני יכול להבין, וללמוד כזה 'פשט' איך אני יכול לתת מהכסף שכ"כ הרבה עבדתי עליו? אכן כאשר אדם חי בכזו בחינה ממילא "אחזה אלוהה" - הוא בכלל לא בתמונה. הוא לא רואה כסף, ולא הוא מבין פשט, הוא לא מרגיש שהוא מציל את העולם, הוא מרגיש "בהמות הייתי עמך". כמו שהבהמה חורשת את האדמה מבלי להרגיש שהיא מביאה לבעה"ב פירות כ"כ טעימים, וגם אח"כ היא נשארת בבחינת בהמה, כך גם אנו, הפשט שאני מבין בגמרא, והטובות שאני עושה עם השני, ומה שאני רץ באש של התלהבות להציל את השני, כל זה הוא החרישה שלנו, מה שבורא עולם עושה באמצעותנו.

שכואב לאדם הוא לא מסוגל לשמוע שיחה של בני אדם, הוא גם לא יכול לשאת את קול פסיעות רגליהם, הוא נהיה מרוגז כמו חיה, וזה מכניס בו שנאה לאנושות.

אולם אם בתוך הכאבים שלו הוא חי ביסוד שלו, שהוא אין, ללא חיות, כמו דומם. ממילא הוא רואה שהחיות שלו היא רק מ"ויפח באפיו נשמת חיים". אז הוא לא חי עם הגוף, הוא חי עם הנשמה, והוא נהפך לבחינת נפש. והלא כל העבודה שאדם צריך לעבוד על עצמו היא להפוך את הגוף לנפש, וכל הזמן עליו לפחד שלא יכשל עם הגוף, כמו שכתוב "אשרי אדם מפחד תמיד", ושלא ישאר בסיפוק של המסכנות של הגוף, מה שהוא מדמה בנפשו שכל העולם מרחם עליו בזמן שאף אחד לא חושב עליו. אף אחד לא יכול לחשוב על עצמו ואיך הוא יכול לחשוב על השני.

הרבש"ע ברא את האדם באופן שהוא מטבעו צריך להיות כגמול עלי אמו, וזו היא התכלית של הבריאה. ועל כן הוא צריך לחיות כמו שדוד המלך אמר: "בהמות הייתי עמך", כי זה כל האדם - בחינת בהמה. כמו שהאדון משתמש בבהמה בשביל לחרוש, ואח"כ צומחים מזה פירות יפים, אך מי שנהנה מהם הוא האדון שהביא אותה לחרוש, הוא אוכל את הפירות ומוכר אותם וקונה לו בגדים יפים ורהיטים וכל אשר תאוה נפשו, לבהמה עצמה אין כלום מכל זה, היא כלל לא מרגישה שהיא הביאה לאדון שלה שפע ועושר. האדון הביא אותה לחרוש והיא היתה מוכרת במעשיה. אין לה בחירה, ואין לה את השכל

המשך פנינים יקרים

זאת חקת התורה (יט, ב) ידועה השאלה מדוע לא נאמר זאת חקת הפרה דהרי בפרה עסקינן. ואפשר לומר שבאה התורה לרמוז לנו מדוע יש ענין טומאה וטהרה אצל עם ישראל ולא אצל אור"ע התירוץ הוא עסק תוה"ק הוא הגורם לטומאה וטהרה.

ולקחו לממא מעפר שרפת החטאת ונתן עליו מים חיים אל כלי (יט, יז) איתא בגמ' (תמורה יב) דבעינן שיהיו המים בכלי תחילה ואח"כ אפר ואם הקדים העפר למים פסול. והטעם נראה דאיתא בספה"ק דכל חטא בא רק ע"י גאות האדם היודע שאין לו כלום הכל מהשי"ת ובוזה התרחק מהשי"ת דאין אני והוא יכולים לדור במדור אחד (סוטה ה) והתיקון שיעשה בעפר ממש זאת אומרת ישפיל עצמו כעפר וידבק לשרשה, על זה דרשו חז"ל שמקודם יעסוק בתורה וידבק עצמו בת"ח שהם בשרשי התורה מתוך שפלות ועיקר השפלות לראות בעצמו כמה שהוא רחוק מהתורה ככה"ג יבא על תיקונו בעסק התורה מתוך שפלות. ואם הקדים בשפלות לתורה פסול...

הוא יתחטא בו ביום השלישי וביום השביעי יטהר (יט, יב) יום השלישי ירמוז על התורה הק' הנקראת אוריאן תליתאי (שבת פח) ויום השביעי מרמוז על יום השבת. ואם בשני הדברים האלה הוא מתחטא ומטהר עי"ז יטהר במלואה אחרת לא יטהר טהרה גמורה.

ולקחו לממא מעפר שרפת החטאת (יט, יז) לרמוז שעיקר גדול וחשוב שהשב בתשובה יהיה במדת הענוה והשפלות, וזהו שאמר ולקחו לממא לאותו אדם שעשה עבירות והוא בבחינת טמא. מעפר שרפת החטאת שיסתכל ויבין שמעפר באת ואל עפר תשוב, ולאחר זאת יתן עליו מים חיים שהיא התורה הקדושה שנותנת חיים לעושה.

אז ישיר ישראל (כא, יז) איתא בספרים למה לא אמרו שירה הזאת מקודם בעת שניתן הבאר וכו' אך איתא בגמ' אין אדם עומד על דעת רבו עד ארבעים שנה. (ג.ב. מוה"ר אמר לכותב שורות אלו מספר פעמים צו פארשטיין מיינער אדיבור דארמען זיך קאמשען און פאקלען פערציק יאר מיט די אמונה פשוטה - כדי להבין דבור אחד שלו צריכים להתגולל ולהתבולל ארבעים שנה ביחד עם האמונה הפשוטה). וכאן אחר ארבעים שנה באו בני ישראל למדרגה הזאת שיוכלו לומר שירה בעצמם.

באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם (כא, יח) איתא בילקוט כשנתן הקב"ה תורה לישראל נתקנאו בהם אור"ע אמר להם הביאו לי ספרי יוחסין שלכם. לכאורה מה שייד ספר היוחסין לנתינת התורה? אפ"ל בהבנת דרשת חז"ל שהקב"ה כפה עלינו הר כגיגית בקבלת התורה. והקשו המפרשים הא אונסא כמאן דלא עבד, והתירוץ דהאבות הקדושים כבר קבלו וקיימו התורה שנאמר מורשה קהלת יעקב, א"כ בקבלת התורה אנו כלולים באבות הקדושים ובפנימיות הרצון טוב לקבל ולקיים תוה"ק, רק היצה"ר מעכב לכן יש מקום לכפות עלינו ההר כגיגית משא"כ אומות העולם שאין להם ספר יוחסין סופן רע ואין בהם רצון טוב כלל ולא שייך לכפות עליהם דלא הוי מהני.

ונהי בעיינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם (יג, לג) פרש"י שמענו אומרים נמלים יש בכרמים. והנראה כי הכלל כשישראל עושין רצון הבו"ה יש עליות למלכות הבו"ה וזה הרמז שאמר כלב בן יפונה עלה נעלה - עליה למלכות, אבל כאשר פרקו המרגלים מעליהם עול מלכות שמים הרי הם דומין לנמלה אשר אין לה קצין ושוטר ומושל, והמוסר בזה שבכ"ז הם מתנהלים כראוי...

י"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים

☎ 02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477

ת.ד. 5080 ירושלים 91050

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

